

En rabatt till minne av Sabina 5 år

Maria Oldenburg

Uppsats för avläggande av högskoleexamen i
Kulturvård, Trädgårdens hantverk och design

10 hp
2010

Institutionen för Kulturvård
Göteborgs universitet

Förord

Under arbetets gång har jag fått många goda råd och synpunkter av min handledare Allan Gunnarsson och jag vill rikta ett stort tack till honom. Jag vill också tacka Sabinas familj mamma Jeanette pappa Anders och lillebror Isak för att de gav sitt samtycke till detta arbete. Tackar även Elna Roth, parkchefen i Arvika kommun för utan henne skulle anläggningen av denna rabatt inte kunnat bli verklighet.

Jag vill rikta ett ytterligare tack till min familj som har stöttat mig på alla tänkbara sätt, tack.

Maria Oldenburg

Arvika, oktober 2010

Innehållsförteckning

INLEDNING	3
BAKGRUND	3
PROBLEMFÖRMULERING	3
SYFTE.....	3
FRÅGESTÄLLNINGAR.....	4
AVGRÄNSNINGAR	4
METOD/MATERIAL	4
PLATSEN IDAG	5
LÄGE, INNEHÅLL OCH FUNKTION	5
MOTIV FÖR PLATSVALET.....	6
PLATSEN I FRAMTIDEN	7
ANDRA MINNESRABATTER SOM UTGÅNGSPUNKT	7
FÄRGUNDERSÖKNING.....	8
<i>Teoretisk grund.....</i>	<i>8</i>
<i>Sabina och hennes färger som utgångspunkt</i>	<i>10</i>
FÖRSLAGET VÄXER FRAM	11
<i>Rabattens färger och former.....</i>	<i>11</i>
<i>Valet av växter.....</i>	<i>12</i>
SABINAS RABATT SÅ SOM DEN BLEV	12
<i>Rabattens karaktär</i>	<i>12</i>
<i>Rabattens växter.....</i>	<i>14</i>
<i>Planteringsplan med växtförteckning.....</i>	<i>16</i>
DISKUSSION.....	17
SAMMANFATTNING	18
FIGURFÖRTECKNING.....	19
KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING.....	20

INLEDNING

Bakgrund

Den 11/9 2003 miste Sabina Eriksson 5 år livet utanför sitt dagis i Arvika. Hon var min sons dagiskamrat och även min dotters lekkamrat. Jag känner Sabinas familj och har i några år tänkt på vad man skulle kunna göra för att manifesteras hennes minne i liten skala.

Redan innan jag sökte in på *Trädgårdens hantverk och design* var mitt största intresse inom trädgård perenner. Det intresset ökade under utbildningen och tankarna på att rita en minnesrabatt i mitt examensarbete åt Sabina blev allt starkare. Jag kontaktade Sabinas föräldrar och frågade vad de tyckte om min idé. De blev glada och rörda över tanken och gav sitt samtycke.

Nu började funderingarna kring hur jag skulle kunna spegla Sabina i en rabatt och jag frågade hennes föräldrar om hon hade några favoritblommor. Svaret blev att de inte kunde minnas att hon hade haft några sådana. Vi började diskutera om hennes favoritfärger istället och tittade på gamla kort. På korten bar Sabina ofta randiga tröjor med färgerna, grönt, olika nyanser av rosa, lila och gult. Med de färgerna skulle en växtkomposition kunna växa fram och samtidigt spegla flickan Sabina.

Nu skulle jag bara hitta en plats för rabatten i Arvika och i samband med min praktik hos parkchefen Elna Roth frågade jag om de hade en plats för en minnesrabatt i staden. Elna hade en plats där det tidigare hade funnits en rabatt men som nu var förstörd. Rabattens form är rund och omgiven av buskar, träd och några parkbänkar. Växtematerialet kommer Arvika kommun att stå för och rabatten kommer att anläggas våren 2011.

Problemformulering

Hur utformar man en minnesrabatt som kan bevara en flickas minne och som samtidigt kan fungera i en offentlig miljö. Med tanke på kommunens begränsade skötselresurser måste en komposition med relativt låga skötselkrav läggas.

Utmaningen här blev att hitta växter med Sabinas färger som inte krävde så mycket omvårdnad.

Syfte

Mitt huvudsyfte är att undersöka hur Sabinas färger fungerar ihop och hur man kan omsätta dem i en växtkomposition med perenner som blommar från vår till höst.

Ett underordnat syfte är att komponera rabatten så att den blir hållbar och kan fungera i en offentlig miljö.

Frågeställningar

Hur ska man balansera Sabinas färger till en vacker växtkomposition?

Vilka perenner kan jag använda som både har hennes färger och som samtidigt passar ihop på den aktuella ståndorten och har lågt-måttligt skötselbehov?

Avgränsningar

Mitt huvudfokus ligger på rabatten och jag kommer bara att ge en översiktlig bild över omgivningen med hjälp av bilder och lite text. Arbetet kommer heller inte att omfatta projekteringsunderlag, anläggningsarbete eller en skötselplan.

Metod/Material

Mina material är platsen och de skisser och planer över rabatten som jag arbetat fram. Litteratur om perenner och växtkomposition har varit viktiga i arbetet, liksom de inspirationsbilder som processledaren Ann-Britt Sörensen från Movium vid SLU i Alnarp skickade till mig.

Jag började arbetet med att känna in platsen för rabatten. Med mig hade jag kunskaper från utbildningen och om Sabina.

Utifrån kunskapen om Sabina och platsen gjorde jag en första idé skiss baserad på en färganalys som är utarbetad av Nina Nilsson – lektor vid Institutionen för kulturvård, Göteborgs Universitet, Mariestad (Nilsson 2010) med Sabinas färger. Sedan började jag leta efter litteratur om hur andra hade gjort minnesrabatter. Jag hittade inget skrivet material inom mitt specifika ämne. Jag läste litteratur om perenner, växtkomposition och färgteorier istället.

Nästa steg blev att skissa vidare på rabatten och så småningom komma fram till en färdig planritning med växtförteckning.

Under arbetet har jag vänt mig till Elna Roth och Sabinas föräldrar för råd och stöd.

PLATSEN IDAG

Läge, innehåll och funktion

Platsen för planteringen ligger i Arvika vid Edgrensgatan alldeles intill ett bostads-område med både villor och flerfamiljshus. Platsen känns som en liten naturpark med parkbänkar, gräsytor och prydnadsträd. Eftersom det finns cykel och gångbanor runt planteringen upplevs den som en cykel-rondell. Man kan se den från alla håll.

Cykel och gångbanorna leder till de bostadsområden som finns i dess närhet. De kan också leda in till centrum. Tyvärr så är det nog just det som parken används till, en transportsträcka. Detta kan bero på att det inte längre finns en rabatt (det fanns en förr) som kan fånga människors uppmärksamhet. En annan orsak kan vara bristen på rätt placerade parkbänkar och hela sådana.

På platsen finns det många prydnadsaplar som har ett brett och hängande växtsätt som ger ett skönhetsvärde i form av vacker blomning på våren och små frukter på hösten. Alla träden skapar ett skyddat och lummigt intryck både mot syd och öst men västerut är det helt öppet. Där är det bara en stor och öppen gräsyta med några enstaka träd och det är mot den man har ryggen om man sitter i parken. De flesta människor vill ha något skydd bakom sig när man sitter eftersom man känner sig tryggare då.

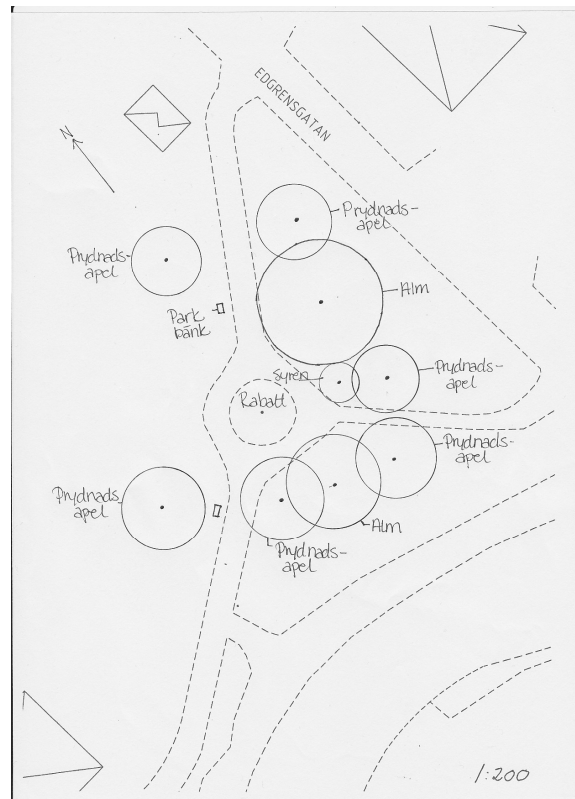

Fig.1 Platsen för rabatten omges och skuggas i viss mån av träd i öster och söder

Fig.2 Platsen utan rabatt med lyktstolpen i mitten

Idag är ytan för den tänkta rabatten täckt av gräs och ogräs, i mitten står en lyktstolpe som lyser upp under kvällarna. Här råder sol-halvskugga.

Skötseln består av gräsklippning av de gräsytor som ligger intill planteringen. Planteringen kommer att skötas om ca två gånger per säsong.

Motiv för platsvalet

Förr kallades parken för Postparken eftersom det i dess närhet låg ett postkontor. Då fanns här flera rabatter och barnen i närheten lekte här. Min förhoppning är att rabatten ska höja parkens värde och bidra till att det blir lite mer liv och rörelse i parken. Idag är det den gröna färgen som dominerar och även om den lugnar och är naturlig så behövs det lite mer färg.

Rondelläget kan göra att platsen för rabatten upplevs som orolig men fördelarna överväger. Rabatten kommer att synas från alla håll och många människor passerar här.

Människor får gärna stanna upp här och få en stunds lugn och ro och något vackert att se på.

Fig.3 Vy mot nordost med rabatten i mitten

Fig.4 Vy mot sydväst med prydnadsaplär

Fig.5 Vy mot sydväst med prydnadsaplarna i ryggen och rabatten rakt fram

PLATSEN I FRAMTIDEN

Andra minnesrabatter som utgångspunkt

För att få inspiration och hjälp kontaktade jag Ann-Britt Sörensen som är verksam på Movium som processledare för Movium Partnerskap Kyrkogård. Hon skickade mig ett antal bilder som föreställer olika barngravar med ett annorlunda uttryck än vad de traditionella gravarna har. De traditionella är mycket mindre och har en upprättstående sten med en liten yta för blommor. De flesta bilderna visar olika låga växtval som planterats till en form runt en sten eller en formklippt buske. Ytan för växterna är betydligt större än vid traditionella gravar.

Fig.6 Inspirationsbild 1, fotograf Ann-Britt Sörensen

Fig.7 Inspirationsbild 2, fotograf Ann-Britt Sörensen

Fig.8 Inspirationsbild 3, fotograf Ann-Britt Sörensen

Den litteratur som jag har hittat har endast handlat om gravar och minnesplatser och har inte gett mig några idéer eller uppslag till Sabinas minnesrabatt. Då detta inte handlar om en grav eller minnesplats har jag haft svårt att hitta något användbart material. Jag vill understryka att jag inte gör en allmän minnesplats utan en rabatt till minne av Sabina. På detta sätt gör jag en offentlig plantering som också är till åminnelse av flickan. Meningen är inte att sätta ut ljus eller egna blommor här. Vill man det får man gå till flickans grav.

Färgundersökning

Teoretisk grund

Ett hjälpmedel man kan användas sig av när man ska arbeta med färg är färgcirkeln och läran om grundfärger och komplementfärger. Rött, gult och blått kallar vi för primärfärger och de är rena och oblandade. Blandar man rött och gult uppstår orange. Gult och blått blir grönt och rött och blått blandar sig till violett. Detta är de tre sekundärfärgerna. Mellan dessa kan man blanda hur många nyanser som helst (Töringe 2006, sid. 10). Färger som ligger nära varandra i cirkeln ger harmoniska planteringar medan de som ligger mitt emot varandra ger djärva och kontrastrika, men samtidigt matchande planteringar (Hansson & Hansson 2007, sid 21).

Johannes Itten var en färgteoretiker som presenterade en färgcirkel 1960. Den såg annorlunda ut än NCS-systemet, Natural Color System. Detta utarbetades av Anders Hård och bygger på fyra grundfärger, gul, röd, blå och grön. Detta standardsystem används av färghandlare för att beskriva en färg. Itten utslöt den gröna färgen för att den kan blandas av gult och blått och gjorde ett färgsystem med tre grundfärger, rött, gult och blått (Information sammanställd av konstnären Angela Bergström vid utbildningen Trädgårdsdax i Sunne 2008).

Han hade också teorier om vad färgharmoni är och hur man ska uppnå detta i en komposition. Han menade att om man blandar två eller flera färger och det uppstår en grå neutral färg så är dessa färger harmoniska. Färger måste alltid ses i förhållande till sin omgivning, färgens uttryck bestäms genom dess samverkan med de andra färgerna. För att uppnå harmoni är färgernas placering i förhållande till varandra viktig liksom dess renhet och ljushet. Itten hänvisar också till en annan färgteoretiker Wilhelm Ostwald när han skriver följande i sin färgbok: "Erfarenheten visar att sammanställningen av vissa färger verkar angenämt, andra oangenämt och vissa likgiltigt. Då uppstår frågan hur detta uppkommer. Svaret lyder: angenäma verkar sådana färger, mellan vilka det finns ett lagbundet sammanhang, dvs. ett system. Om ett sådant sammanhang saknas, så verkar det oangenäma eller likgiltiga. Angenämt verkande färggrupper kallar vi harmoniska. Vi kan därav dra slutsatsen att harmoni = ordning" (Itten 1971, sid 21).

Jag vill bara nämna att Itten anser att rosa förtar den gula färgens strålkraft. Jag använder mig ju av dessa två färger i Sabinas rabatt då det är några av hennes favorit färger och får då frågå Ittens rekommendationer.

För att åskådliggöra hur olika färger harmonierar med varandra har Itten konstruerat olika relationsfigurer. Dessa har han delat upp i tvåklanger, treklanger, fyra klanger och sexklanger.

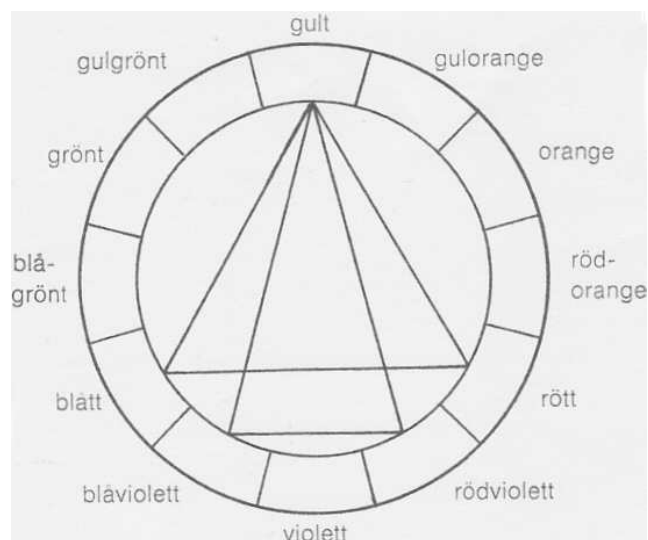

Fig.9 De harmoniska treklangernas relationsfigurer

Om man väljer tre färger vars förhållande till varandra har formen av en liksidig triangel bildar de tre färgerna en harmonisk treklang.

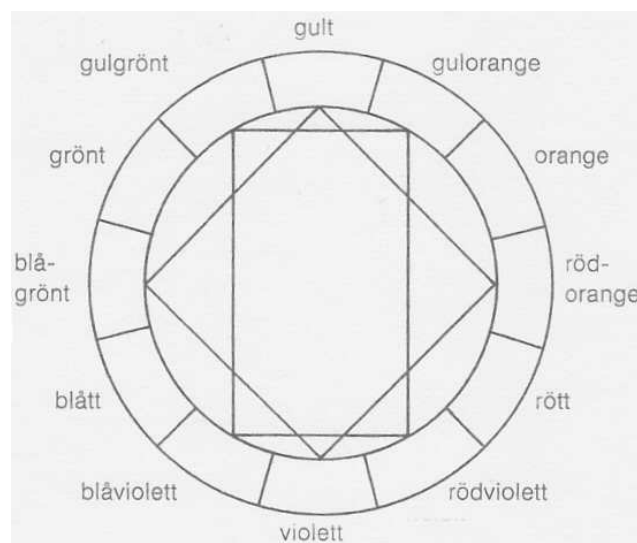

Fig.10 De harmoniska treklangernas relationsfigurer

Om man väljer två komplementära färgpar vars förbindningslinjer står vinkelrätt mot varandra får man en kvadratisk figur. De fyra färger som kvadratens hörn pekar mot harmonierar med varandra (Itten 1971, sid. 72,73)

Visst är det roligt att känna till teorier, men bästa sättet är att själv använda sina ögon och tro på vad man ser. Vad är vackert? (Töringe 2006, s. 11)

Sabina och hennes färger som utgångspunkt

Tillsammans har Sabinas mamma och jag diskuterat fram vilka färger som vi tyckte speglade Sabina bäst. Jag har använt mig av gouache färger för att blanda till Sabinas färger som består av olika rosa, lila och gröna nyanser men också gult som var hennes favoritfärg. Jag har valt att arbeta vidare med olika rosa och gröna nyanser med något inslag av gult och vitt.

Den vita färgen har jag med eftersom den ofta upplevs som en ren och oskuldsfull färg, precis som ett barn upplevs. Den kommer inte att dominera men den ska finnas där. Vitt går att kombinera med alla andra färger. Den vita färgen dämpar färgkollisioner och kan binda samman en komposition så att man får en bättre helhet (Rosenholm & Rosenholm 2008, sid. 78). Den vita färgen blir mycket vacker i halvskugga och i skymningsljus.

Den gröna färgen finns i en mängd olika nyanser. Om man i en komposition medvetet använder sig av olika gröna bladfärger blir kompositionen mer hållbar. Det gröna lugnar och balanserar de andra färgerna. Eftersom grönt är den vanligaste färgen i trädgården har den en särställning i växtriket. Den ses ofta som en bakgrund och inte som en färg.

Den soliga gula färgen är en glad färg och dess komplementfärg (den färg som ligger mitt emot i färgcirkeln) är lila (Töringe 2006, s. 26). Dessa färger framhäver varandra. Många trädgårdseteter anser inte att gult är en fungerande färg i rabatten (Rosenholm & Rosenholm 2008, sid. 66). Men allt tyckande är ju subjektivt och jag tycker att gult kan passa förträffligt in i rätt sammanhang.

De olika rosa nyanserna ger olika uttryck. De ljusa nyanserna ger ett mildt och sött intryck medan de starkare kan upplevas som tuffare i rabatten. Det finns också en varmt skär eller ljusröd ton som kräver omsorg och planering. Man kan prova att använda den tillsammans med bronsfärgat eller rödbrunt bladverk.

Fig.11 Färgerna kommer till. Blandade gouache färger till rätt nyanser

Fig.12 Sabinas färger i en illustration, "Rutmodellen" som är ett bra sätt att testa och åskådliggöra färg i en komposition (Nilsson, 2010)

Olika färger skapar olika atmosfär och ger olika associationer. Genom att ta hänsyn till färger, inte bara på blommor utan också på blad, stjälkar och stammar kan man förstärka den känsla som man vill skapa med en plantering (Rosenholm & Rosenholm 2008, sid. 60).

Förslaget växer fram

Rabattens färger och former

Till Sabinas rabatt hade jag tidigt valt att arbeta med olika marktäckare, dels för att skötseln skulle bli mindre och dels för att planteringen skulle hålla ihop bättre och inte spreta ut över kanterna. I offentliga planteringar har man sedan länge använt sig av att plantera en enda sort marktäckare över stora ytor för att minska skötseln (Ilminge 2007, sid. 6) I det här fallet fungerar det inte att bara använda en sorts marktäckare eftersom jag vill ha en variation i växternas utseende och kunna följa årstidernas växlingar.

Om man väljer olika växter som både trivs ihop och på den aktuella platsen kan man åstadkomma en långvarig och vacker plantering. Dessutom får man en livsmiljö i balans med växter, smådjur och mikroorganismer, vilket ger mindre skötsel (Ilminge 2007, sid. 6).

Utifrån kunskapen om Sabinas färger och platsen började jag leta efter lämpliga marktäckare i lite olika höjder. Jag upprättade växtlistor med tänkbara perenner och skissade på rabatten med några av dem. På det sättet kunde man se vad som passade in eller gav det uttryck som jag var ute efter.

För att få till en form i rabatten provade jag olika metoder. En metod var att dela in rabatten i olika färgfält för att sen titta på hur jämnt fördelat det blev. När det inte blev som jag hade förväntat mig tog jag fram ett barnpuzzel med mindre bitar i och började rita in de olika bitarna i rabatten.

Fig.13 Puzzelbitar används för att hitta ett vackert och funktionellt formspråk

Fig.14 Fördelning av färger i ett test

Därefter färglade jag pusselbitarna i de färgnyanser som jag hade valt att arbeta vidare med. På det sättet blev det ett mer enhetligt uttryck och plottrigheten kunde undvikas.

För att sen kontrollera hur många växter som skulle kunna få plats i de olika fälten använde jag en hålmall med rätt c/c avstånd.

Efter detta var jag nöjd med formen och bestämde mig för att de flesta växterna skulle få en relativt stor egen yta. För att skapa liv och lekfullhet i rabatten valde jag att ta med olika bladformer och bladfärger men också växter som samlar sina blommor i vippor.

Valet av växter

När färgvalet var avklarat återstod att välja den typ av växter som svarade mot kravet på att minimera skötselbehovet. Jag har valt växter som täcker marken väl men som håller sig någorlunda inom sin plats för att förhindra ogräs och spridning. Att växterna har en lång livslängd är också viktigt då det annars riskerar att bildas ”hål”, det vill säga tomrum i rabatten. Enligt Elna Roth så ska rabatten grävas ur och fyllas på med ny humusrik jord. Efter den upplysningen valde jag att välja växter som är relativt anpassningsbara när det gäller jordmånen.

Sabinas rabatt så som den blev

Rabattens karaktär

Sabina var en sprallig och glad tjej med mycket energi. Hon var som de allra flesta barn, lekfull och barnslig men Sabina hade även en sida som innebar att hon ibland verkade vara äldre än sina 5 år. Jag ville skapa en rabatt som är lekfull och barnslig men som ändå ger ett ordnat intryck för att spegla hennes olika sidor.

Färgskalan i rabatten går i olika rosa nyanser med blänk av vitt och solgult. Bladverket är grönt, bronsfärgat och brunrött. På våren blommar den violblåa luktviolen (*Viola odorata*) och tillsammans med bladverket på de vintergröna växterna startar den blomsäsongen i rabatten. Sedan tar den skära spetsmössan (*Tiarella wherryi* 'Bronze Beauty') vid tillsammans med alunroten, (*Heuchera micrantha* 'Palace Purple') kronnävan, (*Geranium x oxonianum* 'Rosenlicht') nejlikroten (*Geum* 'Lady Stratheden'. Något senare börjar astilben (*Astilbe Arendsii* – Gruppen 'Brautschleier') att blomma.

Den skära spetsmössan för tankarna till den rosa prinsessklänning som Sabina gärna ville låna när hon lekte oss hos.

Kärleksörten (*Hylotelephium spectabile* 'Brilliant') ger den höstliga höjdpunkten. Kärleksörten är som vackrast i september och det var just i den månaden som Sabina miste sitt liv. Jag har med mycket av kärleksörten dels för dess namn skull och dels för att den är söt. Höjden i rabatten får den frodiga vitalba-klematisen 'Paul Farges' stå för. Den får rikligt med stjärnliknande, små, vita blommor från juni och framåt. Stenen i rabatten symboliserar det beständiga, minnet som alltid finns kvar. Den skall vara rundad på ovansidan och inte så hög, ca 50 cm och 1 m bred och bestå av grå granit.

Fig.15 Platsen utan rabatt

Fig.16 Platsen med rabatt. Någon form av klätterstöd för klematisen kommer att sättas upp runt lyktstolpen

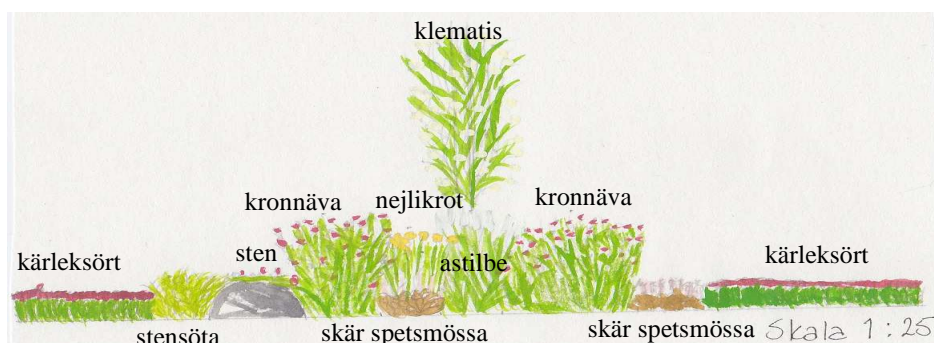

Fig.17 Ett snitt genom rabatten

Rabattens växter

1. *Asarum europaeum*, **hasselört**
Njurformade blad som är vackert gröna och glänsande. Den är vintergrön och täcker jorden. Trivs bäst i halvskugga till skugga. Lerhaltig, humusrik jord är att föredra. 10 -15 cm hög (Hansson & Hansson 2007, sid. 95).
2. *Astilbe Arendsii* – Gruppen 'Brautschleier', **astilbe**
Dekorativt blad verk med flikiga och tandade småblad i grönt. Får stora slöjliknande vita plymer som blommor i juli- september. Trivs i sol – halvskugga. Näringsrik och fuktighetshållande jord är ett plus. 70 cm hög (Hansson & Hansson 2007, sid. 100).
3. *Clematis Vitalba* – Gruppen 'Paul Farges', **vit sidenklematis**
Mycket starkt växande klättrande buske som blommor på årsskotten. Fruktställningarna är mycket vackra. Blir översållad av vita små blommor i juni – okt. Trivs i alla lägen. 4–6 m hög (<http://www.splendorplant.se/sp/sortiment>).
4. *Geranium x oxonianum* 'Rosenlicht', **kronnäva**
Vackert handflikiga gröna blad. Blommor mellan juni – september med stjärnlika blommor i cyklamenlila. Trivs i sol – halvskugga. Anspråkslös och tacksam. 45 – 50 cm hög (Hårde 2009, sid. 78).
5. *Geum* 'Lady Stratheden', **nejlikrot**
Bladen är mörkgröna, håriga och parflikiga. Blommor med halvfyllda solgula blommor, en eller flera per stjälk i juni – juli. Trivs i sol – halvskugga. Trivs i de flesta jordar. 30 – 40 cm hög (Hansson & Hansson 2007, sid. 170-171).
6. *Heuchera micrantha* 'Palace Purple', **småblommig alunrot**
Brunrött bladverk med vita små blommor i vippor mellan juni – september. Trivs bäst i halvskugga men klarar soliga lägen om den ej får torka ut. 40 – 60 cm hög (Hansson & Hansson 2007, sid. 184).
7. *Hosta* 'June', **funkia**
Äggrunda blad med limegul mitt som med tiden blir gul. Trivs bäst i halvskugga i fuktighetshållande jord. Runt 30 cm hög (Hansson & Hansson 2007, sid. 191).
8. *Hylotelephium spectabile* 'Brilliant', **kinesisk kärleksört**
Stjälken är blågrön liksom bladen som är äggrunda och glatta, motsatta eller strödda. Blommorna är stjärnlika och mörkt purpurröda i stora, täta och platta knippen. Drar till sig bin och fjärilar. Trivs i sol – halvskugga. 25 – 40 cm hög (Hansson & Hansson 2007, sid. 249).

9. *Polypodium vulgare*, **stensöta**

Vintergrön med ljusgröna läderartade, lansett lika blad. Trivs i halskugga men klarar även soligare lägen. Fuktig men väldränerad jord. Höjd 15 – 30 cm (Hansson & Hansson 2007, sid. 249).

10. *Tiarella wherryi* 'Bronze Beauty', **skär spetsmössa**

Har treflikiga bronsfärgade blad. Blommorna är rosavita och sitter på brunaktiga blomstjälkar i sirliga, täta axliknande blomklasar. Blommar mellan maj – augusti. Trivs i fuktighetshållande jord i skuggigt läge. 20 – 30 cm hög (Hansson & Hansson 2007, sid. 293).

11. *Viola odorata* 'Queen Charlotte', **luktviol**

Bladen är klargröna, skaftade och njurformade till hjärtlika med finhårig undersida. De violblå små blommorna som kommer mellan april - maj doftar sött. Kan få en andra blomning under sensommaren. Vill ha näringsrik, något fuktighetshållande jord i sol eller halvskugga. Höjd 10 – 15 cm (Hansson & Hansson 2007, sid. 306).

Planteringsplan med växtförteckning

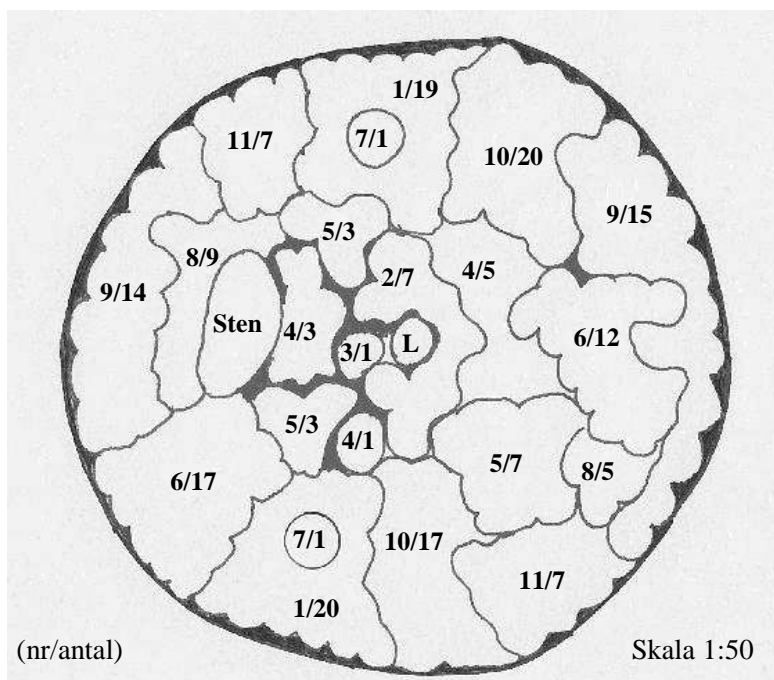

Fig.18 L står för lyktstolpe. Det mörka partiet runt rabatten är någon form av sarg. Någon form av klätterstöd på lyktstolpen till Clematisen ska finnas. Formen på stenen skall vara rundad på ovensidan och inte så hög, ca 50 cm och 1 m bred och bestå av grå granit.

Nr	Vetenskapligt namn	Sort	c/c	Antal
1	Asarum europaeum		25 cm	39 st
2	Astilbe (Arendsii-Gruppen)	'Brautschleier'	40 cm	7 st
3	Clematis Vitalba - Gruppen	'Paul Farges'		1 st
4	Geranium x oxonianum	'Rosenlicht'	40 cm	9 st
5	Geum	'Lady Stratheden'	40 cm	13 st
6	Heuchera micrantha	'Palace Purple'	35 cm	29 st
7	Hosta	'June'	50 cm	2 st
8	Polypodium vulgare		25 cm	14 st
9	Hylotelephium spectabile	'Brilliant'	35 cm	29 st
10	Tiarella wherryi	'Bronze Beauty'	30 cm	27 st
11	Viola odorata	'Queen Charlotte'	35 cm	14 st

DISKUSSION

Ämnet som jag har valt är både speciellt och känsligt men samarbetet med Sabinas föräldrar har fungerat bra och jag har haft deras förtroende att göra detta på mitt sätt. Jag har försökt att finna färger och växter som speglar flickans personlighet. Vad gäller mitt färgval kan tyckas att jag i visst mått frångått vad som anses vara estetiskt gångbart och tilltalande när det gäller blandningen av gult och rosa i rabatten, men min tanke har varit att medvetet skapa ett naivt intryck. Den gula färgen har jag dock använt mycket sparsamt samt begränsat till en kort period under sommaren. I övrigt har färgvalen inte medfört några problem i kompositionen då dessa främst går i rosa nyanser mot en bakgrund av olika gröna. Inslaget av vitt har jag använt dels för att minna om oskuld men även för att binda samman de andra färgerna. Valet av det bronsfärgade och rödbruna syftar till att skapa mer dynamik än vad den gröna bakgrunden erbjuder. Sammantaget har jag med andra ord använt mig av såväl färgers sammanbindande egenskaper som växters olika blomningsperiod för att uppnå en balans utifrån Sabinas färger.

En utmaning har varit att skapa en vacker minnesrabatt som också ska fungera som en offentlig plantering på ett utsatt läge intill en cykelbana. Jag har försökt att hitta växter som inte kräver mer skötsel än vad kommunen kan erbjuda, vilket innebär ett fåtal skötseltillfällen per säsong. Jag upplever inte att det varit svårt att hitta lämpliga växter för ståndorten då denna erbjuder lägen från sol till halvskugga samt en god humusrik jord.

En svårighet med detta arbete har varit att hitta lämplig litteratur om minnesrabatter. Den jag har funnit har handlat om gravar och minnesplatser. Däremot har det varit mycket lätt att hitta litteratur om perenner och växtkomposition.

SAMMANFATTNING

Jag har genom litteraturstudier och kontakt med Sabinas föräldrar skapat en rabatt till minne av Sabina. Denna skulle även fungera i en offentlig miljö under kommunens skötsel. Parkchefen, Elna Roth i Arvika, anvisade platsen där hon ville ha planteringen.

Skapandet av denna rabatt har till stor del handlat om att sammanföra tre olika problemställningar till en helhet. Utgångspunkten för arbetet har varit ett färgschema grundat på Sabinas favoritfärger med olika nyanser av rosa, gult och grönt. Dessa färger har utgjort en estetisk problemställning. Problemet jag arbetat med har varit hur jag skulle lyckas få dessa färger att fungera harmoniskt tillsammans i en rabatt? Vidare har ett praktiskt problem varit att ta fram en växtkomposition som uppfyller ett av kommunens ställda krav på lågt skötselbehov. Dessutom har det funnits ett funktionellt problem då jag velat skapa en vacker rabatt till minne av en liten flicka samtidigt som jag velat få rabatten att passa in i en offentlig miljö.

Jag har med hjälp av Ittens färgteori undersökt hur Sabinas färger kan fungera harmoniskt ihop i en plantering. Med text, skisser och ritningar har jag försökt visa hur jag tänkt att rabatten ska se ut. När färgval och komposition var klara upplevde jag inga större problem att välja ut vilka växter som skulle ingå då platsen för rabatten erbjuder lägen som sträcker sig från sol till halvskugga. Genom valet av växter satte jag sedan ihop en dynamisk komposition där jag utnyttjade såväl blomningsperioder som sammanbindande färgsättning för att skapa en minnesrabatt över Sabina som samtidigt passar in i en offentlig miljö till glädje för allmänheten.

Figurförteckning

Fig. 1, Ritning över platsens nuläge, (illustratör Maria Oldenburg)

Fig. 2, Platsen utan rabatt, (illustratör Maria Oldenburg)

Fig. 3, Platsen med vy mot nordost, (fotograf Maria Oldenburg) 2010-09-03

Fig. 4, Platsen med vy mot sydväst, (fotograf Maria Oldenburg) 2010-09-03

Fig. 5, Vy mot sydväst från en annan vinkel, (fotograf Maria Oldenburg) 2010-09-03

Fig. 6, Inspirationsbild, barngrav, (fotograf Ann-Britt Sörensen) datum okänt

Fig. 7, Inspirationsbild, barngrav, (fotograf Ann-Britt Sörensen) datum okänt

Fig. 8, Inspirationsbild, barngrav, (fotograf Ann-Britt Sörensen) datum okänt

Fig. 9, De harmoniska treklangernas relationsfigurer, från Itten, Johannes (1971). *Färg och färgupplevelse: subjektiva upplevelser och objektiva kunskaper som vägledning till konsten*. Stockholm: Norstedt sid. 72

Fig. 10, De harmoniska fyrklangernas relationsfigurer, från Itten, Johannes (1971). *Färg och färgupplevelse: subjektiva upplevelser och objektiva kunskaper som vägledning till konsten*. Stockholm: Norstedt sid. 73

Fig. 11, Sabinas färger målas på papper, (illustratör och fotograf Maria Oldenburg) 2010-09-03

Fig. 12, Sabinas färger, (illustratör och fotograf Maria Oldenburg) 2010-09-03

Fig. 13, Puzzelbitar används för att hitta ett vackert och funktionellt formspråk, (illustratör och fotograf Maria Oldenburg) 2010-09-08

Fig. 14, Fördelning av färger i ett test, (illustratör Maria Oldenburg)

Fig. 15, Platsen utan rabatt, (illustratör Maria Oldenburg)

Fig. 16, Platsen med rabatt, (illustratör Maria Oldenburg)

Fig. 17, Ett snitt ur rabatten, (illustratör Maria Oldenburg)

Fig. 18, Planteringsplan med förklaringar, (illustratör Maria Oldenburg)

Käll- och litteraturförteckning

Otryckta källor

Muntliga källor

Informant 1: Jeanette Eriksson, Sabinas mamma

Samtal: augusti och september 2010

Informant 2: Elna Roth, parkchef, Arvika kommun

Samtal: september 2010

Informant 3: Ann-Britt Sörensen, fil lic, statskonsulent, processledare för Movium Partnerskap
Kyrkogård

E-brev 2010-09-05, 2010-09-10 och 2010-09-14

Informant 4: Elna Roth, parkchef, Arvika kommun

E-brev 2010-09-14 och 2010-09-17

Tryckta källor

Hansson, Marie & Hansson, Björn (2007). *Perenner: våra trädgårdsväxter : [inspiration, skötsel, lexikon]*. Stockholm: Prisma

Hårde, Ulla (2009). *Nävor*. Västerås: Ica

Ilminge, Christina (2007). *Trädgårdens golv: marktäckande växter och markbeläggningar*. 2. uppl. Stockholm: Prisma

Itten, Johannes (1971). *Färg och färgupplevelse: subjektiva upplevelser och objektiva kunskaper som vägledning till konsten*. Stockholm: Norstedt

Rosenholm, Ann-Christin & Rosenholm, Dan (2008). *Växtkomposition: idéer från Enköpings parker*. Stockholm: Bonnier

Töringe, Sanna (2006). *Trädgårdens färger: skapa skönhet året om*. Stockholm: Prisma

Övriga källor

Nina Nilsson, lektor vid Institutionen för kulturvård, Göteborgs Universitet, Mariestad

Angela Bergström, konstnär, Sunne